

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ

พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคสาม แห่ง
พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้
ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
เกี่ยวกับการสืบเสาะและพินิจ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับ
ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจเพื่อประมวลข้อเท็จจริง จัดทำรายงานและความเห็นเสนอประกอบการพิจารณาของศาล
หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจ

“ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ” หมายความว่า ผู้ต้องหา จำเลย นักโทษเด็ดขาด หรือบุคคลอื่น
ซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้เข้าสู่กระบวนการสืบเสาะและพินิจของพนักงานคุมประพฤติ

“สำนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า สำนักงานคุมประพฤติในสังกัดกรมคุมประพฤติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติในสังกัดกรมคุมประพฤติ

“พนักงานคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ในการคุมประพฤติ
ตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

“อาสาสมัครคุมประพฤติ” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพนักงาน
คุมประพฤติตามพระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙

“เจ้าหน้าที่ธุรการ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ ให้ปฏิบัติหน้าที่
เกี่ยวกับการรับส่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดี

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ
วินิจฉัยปัญหาเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย

ส่วนที่ ๑

การรับคดี

ข้อ ๕ เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจ
ที่เป็นจำเลยจากศาล ให้เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการเบื้องต้น ดังนี้

- (๑) จัดทำทะเบียนคดี และตรวจสอบข้อมูลบุคคล
 - (๒) ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด
 - (๓) จัดทำสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจโดยการรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วน
 - (๔) นำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศ และสารบบคดีของสำนักงานคุมประพฤติ
 - (๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ข้อ ๖ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณามอบหมายคดีให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ
- ข้อ ๗ ให้พนักงานคุมประพฤติที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยตามข้อ ๖ บันทึกข้อมูล หรือปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

ส่วนที่ ๒

การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง

- ข้อ ๘ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังต่อไปนี้
- (๑) รวบรวมเอกสารประกอบสำนวน และวางแผนการสืบเสาะและพินิจ
 - (๒) สอบปากคำผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยเบื้องต้นตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด และสอบปากคำผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยเพิ่มเติม
 - (๓) ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด และประวัติอื่น ๆ เช่น ประวัติการศึกษา ประวัติการทำงาน ประวัติการรักษาอาการติดยาเสพติดให้โทษ หรือประวัติการรักษาอาการทางจิตของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย
 - (๔) ตรวจสอบสุขภาพร่างกายและภาวะแห่งจิต ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องตรวจวินิจฉัยโดยละเอียด ให้ดำเนินการส่งตัวผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยไปรับการวินิจฉัยจากแพทย์เพิ่มเติม นอกจากนี้ให้ดำเนินการตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยในคดีที่มีข้อพึงสงสัยว่าจำเลยเสพยาเสพติดให้โทษ
 - (๕) สอบปากคำพยานบุคคล เช่น พยานบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี พยานใกล้ชิดผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย พยานเพื่อนบ้าน หรือพยานที่เป็นผู้เสียหาย ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด กรณีมีความจำเป็นอาจมีหนังสือเรียกพยานบุคคลเพื่อมาให้ถ้อยคำ ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด
 - (๖) กรณีมีความจำเป็นต้องตรวจสอบพยานเอกสารและพยานวัตถุ ให้ดำเนินการออกคำสั่งเรียกพยานเอกสารและพยานวัตถุเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด

(๗) สืบเสาะสถานที่ที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยพักอาศัย หรือสถานที่ทำงาน หรือสถานที่เกิดเหตุ และให้มีการบันทึกสภาพบ้าน สถานที่ทำงาน และสภาพแวดล้อม รวมทั้งสถานที่เกิดเหตุ ตามแบบที่กรมคุมประพฤติกำหนด ทั้งนี้ อาจมอบหมายให้อาสาสมัครคุมประพฤติตรวจสอบบ้านและสภาพแวดล้อมของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยก็ได้

(๘) กรณีจำเป็นต้องนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ ให้ดำเนินการตามระเบียบกรมคุมประพฤติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ข้อ ๙ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย พนักงานคุมประพฤติอาจใช้วิธีการอื่นใด ตามที่กรมคุมประพฤติกำหนด

ข้อ ๑๐ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย ตามข้อ ๙ พนักงานคุมประพฤติต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) มูลเหตุ แรงจูงใจและความรุนแรงในการกระทำผิด รวมทั้งความสำนึกผิด
- (๒) ความเสียหายและการเยียวยาผู้เสียหาย รวมทั้งความประสงค์ของผู้เสียหายในการลงโทษ
- (๓) ประวัติการกระทำความผิดที่ผ่านมาและแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ
- (๔) ปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัวและสภาพแวดล้อม ต่อการกลับตนเป็นพลเมืองดี

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมิน

ข้อ ๑๑ การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย

(๒) วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของพยานบุคคลจากบันทึกถ้อยคำพยาน โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยกับพยาน ฐานะของพยาน รวมทั้งความสอดคล้องกับพยานหลักฐานในสำนวน

วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของพยานเอกสารโดยพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเอกสาร หรือเอกสารที่เคยใช้อ้างอิง หรือใช้ประกอบในการก่อนิติสัมพันธ์ ที่มีกฎหมายหรือส่วนราชการรับรอง และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของพยานวัตถุ โดยพิจารณาตามสภาพที่ปรากฏเชิงประจักษ์

(๓) ประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย ได้แก่ อายุ ประวัติ การกระทำความผิด ประวัติครอบครัวและสถานภาพการสมรส บ้านและสภาพแวดล้อม การศึกษาอบรม การประกอบอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ นิสัยความประพฤติ สุขภาพและภาวะแห่งจิต สภาพความผิด และพฤติการณ์แห่งคดี การบรรเทาผลร้ายและเหตุอื่นอันควรปราณี

(๔) จำแนกโดยประเมินผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย เพื่อพิจารณาระดับความเสี่ยงหรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำและกำหนดวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยแต่ละราย ตามหลักเกณฑ์ที่กรมคุมประพฤติกำหนด

ส่วนที่ ๔

การจัดทำรายงาน

ข้อ ๑๒ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดทำรายงานและความเห็นในการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยให้ศาล ให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับคำสั่ง ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอาจร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๑๓ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย ให้มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) ประวัติครอบครัวและภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษา อบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ

(๒) ประวัติการทำความผิด

(๓) สภาพความผิดและพฤติการณ์แห่งคดี การรู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น ตลอดจนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความเสียหายและความเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการทำข้อตกลงจากการดำเนินการเพื่อสร้างความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ให้เสนอข้อตกลงดังกล่าวให้ศาลทราบ

(๔) เหตุอื่นอันควรปรานี

(๕) ความต้องการของผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยเกี่ยวกับวิธีการคุมความประพฤติ

(๖) ความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง และวิธีการคุมความประพฤติ โดยให้นำผลการจำแนกจากแบบประเมินผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลยประกอบการเสนอความเห็น

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่มีการคัดค้านรายงานสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นจำเลย ให้พนักงานคุมประเวตินำพยานหลักฐานเข้าสืบประกอบรายงานและความเห็นต่อศาล

หมวด ๒

ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาด

ส่วนที่ ๑

การรับคดี

ข้อ ๑๕ เมื่อสำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือให้สืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดจากกรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำทหาร ให้เจ้าหน้าที่ธุรการดำเนินการเบื้องต้น ดังนี้

(๑) จัดทำทะเบียนคดี และตรวจสอบข้อมูลบุคคล

(๒) ตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด

(๓) จัดทำสำนวนคดีสืบเสาะและพินิจโดยการรวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วน

(๔) นำเข้าข้อมูลในระบบสารสนเทศ และสารบบคดีของสำนักงานคุมประพฤติ

(๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๖ ให้ผู้อำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณามอบหมายคดีให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานคุมประพฤติที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดตามข้อ ๑๖ บันทึกข้อมูล หรือปรับปรุงข้อมูลในระบบสารสนเทศให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

ส่วนที่ ๒

การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริง

ข้อ ๑๘ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมเอกสารประกอบสำนวน และวางแผนการสืบเสาะและพินิจ

(๒) บันทึกถ้อยคำหรือรวบรวมพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าผู้อุปการะเป็นผู้มีความพร้อมยอมรับการอุปการะผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุกด้วยความสมัครใจ และผู้อุปการะเป็นบุคคลที่มีความประพฤติเหมาะสม รวมทั้งมีความสามารถในการให้คำแนะนำ ตักเตือน มิให้กระทำผิดซ้ำ และช่วยเหลือผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดให้ดำเนินชีวิตไปอย่างปกติสุข

(๓) บันทึกถ้อยคำเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบทุกคดี เว้นแต่ผู้เสียหายไม่ประสงค์ให้ถ้อยคำ

(๔) บันทึกถ้อยคำเพื่อนบ้านหรือผู้นำชุมชน เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพิจารณาปล่อยตัวพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก

(๕) แสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของผู้อุปการะที่ผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดจะไปพักอาศัยอยู่ด้วย

การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงตาม (๒) (๓) (๔) พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้อาสาสมัครคุมประพฤติดำเนินการได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการตาม (๒) (๓) (๔) ให้ใช้แบบตามที่กรมคุมประพฤติกำหนด

ข้อ ๑๙ การแสวงหาและรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดพนักงานคุมประพฤติดำเนินการโดยใช้วิธีการอื่นใด ตามที่กรมคุมประพฤติกำหนด

ส่วนที่ ๓
การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมิน

ข้อ ๒๐ ในการวิเคราะห์และประเมินผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดเพื่อการพิจารณาปล่อยตัวพักการลงโทษหรือลดวันต้องโทษจำคุก ให้ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกระบุ ผู้เสียหาย เพื่อนบ้านหรือผู้นำชุมชน และสภาพแวดล้อมของผู้ถูกระบุที่ได้จากการแสวงหาข้อเท็จจริงในข้อ ๑๘ และข้อ ๑๙

ส่วนที่ ๔
การจัดทำรายงาน

ข้อ ๒๑ ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการจัดทำรายงานและความเห็นในการสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาดให้แล้วเสร็จภายในหกสัปดาห์ นับแต่วันที่สำนักงานคุมประพฤติได้รับหนังสือจากกรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำทหาร ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น อธิบดีกรมคุมประพฤติอาจขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสามสัปดาห์ โดยแจ้งให้กรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำทหารทราบ

ข้อ ๒๒ ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานสืบเสาะและพินิจผู้ถูกสืบเสาะและพินิจที่เป็นนักโทษเด็ดขาด ให้มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลและความเห็นของผู้ถูกระบุ
- (๒) ความคิดเห็นของผู้เสียหาย ผู้นำชุมชน หรือเพื่อนบ้าน
- (๓) ลักษณะที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
- (๔) ความเห็น

หมวด ๓
การส่งเสริมและสนับสนุน

ข้อ ๒๓ ให้ผู้อำนวยการรับผิดชอบในการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ มาตรฐาน และส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานการสืบเสาะและพินิจให้เกิดประสิทธิภาพตลอดทั้งกระบวนการ

ข้อ ๒๔ ให้ผู้อำนวยการบริหารจัดการให้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชนหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

สุวัณณีย์ ตันยวรรธนะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม